

Ֆարք : Իսպա դուն շատ խալուսնկը կ'երթաս կոր
ան մը չեռ մոռնաոր :

Տատեան վեհափայլ Վերայից կառավարութեամբ
բը շատ ժամանակ չկայ որ շինուեցաւ : Վեհափառ
կայսրը այս երեւելի գործատան ամէն մէկ կողմը
պտըտելով՝ խիստ գոհ եղաւ անոր ամէն կերպ
կարգադրութենէն և իր բարեհաճութիւնը
յայտնեց մարդասիրաբար բարձրապատիւ Վհէտ
Պէթիֆի փաշային որ նոյն գործարանին վերատե-
սուէն է : Նմանապէս Տատեան մեծաշուք Վերային
բարենախանձ ջանքը և հանձարը գովելով, և քա-
նի մը անձանց բաջաւերական վարձատրութիւններ
տալով վերստին մեկնեցաւ իր պաշտօնատարներու
վը Զրազանի արքայական պալատը երթալու :

Հաճարա նահանգին բնակիչները քանի մը
չարամիտ անձանց հրապուրանքէն խաբուելով ոտք
եկեր էին անցեալները, և Ռարձրագոյն Վրան
իշխանութիւնը արհամարհելով ապօրինաւոր գործ-
բերու ձեռք զարկած էին : Վայց Վրապիղոնի կու-
սակալ բարձրապատիւ Հալիլ փաշան այս ապր-
տամբութիւնը լսելուն պէս, իսկոյն բաւական
զօրք խրկած էր յիշեալ խռովայող անձանց վրայ :
Ուստի հիմակ այն կողմէն եկած լուրերը կրճա-
նուցանեն, թէ ապտամբները ցրուեր են, և թէ
գլխաւոր յանցաւորները ձեռք անցնելով բարե-
կարգութիւնը սկսեւ են նորէն հաստատուիլ այն
նահանգին մէջ :

— (Օտմանեան նաւատորմիդը՝ բարձրապատիւ
Սէհէմէտ Վիլի փաշային հրամանատարութեամբ
բը օգոստոսի 8ին ծամբայ ելաւ արշիպէղաբաւեան
ծովը պտոյտ մը ընելու համար : Յիշեալ նաւա-
տորմիդը հետեւեալ նաւերէն բաղկացեալ է . այ-
սինքն 4 եռայարկ նաւ, 3 ֆուէկաթ, 3 պուր, 3
կօթթ, 2 բօթէր, 1 բեռնակիր նաւ և 2 շոգենաւ
ընդ ամէնը 18 կտոր նաւ :

Վաղղիայ միջերկրական նաւատորմիդին երրորդ
ծովապետ մօսիւ Վիւրբէնը ամսուս 11ին մեկնե-
ցաւ մայրաքաղաքէս Վասիլի ըսուած շոգենաւով :

Խղճֆաւաք : Տակաւին շատ յանցանքներդ կրնայի
քեզ ցուցնել, բայց զքեզ չիօթելու համար
ըսածներս հերիք է . ինչ գեղութիւն կ'ընեմ կ'ը-
սես, կրնայի քեզ լսել թէ ինչ աղեկութիւն կ'ը-
նես այդքան կարողութեամբդ, ինչ ծառայու-
թիւն քու տէրութեանդ ու քաղաքացեացդ, և ոչ
փոքր բան մը քեզմէ զոհել կը հաճին անոնց համար,
թողունք զվրէս բաները . մանաւանդ գթութիւն
ունեցա՞ր մի, որով կրնամ միւս ըրածներուդ վրայ
աչք դրոցել :

Տարբ : Վո՞հ հաղար անգամ բարեկամներուս
ծառայութիւնները ըրած եմ :

Խղճֆաւաք : Վո՞տ ալ պատասխան է որ կուտաս, սի-
րելեաց աղեկութիւն ընելը աղեկութիւն ընել չէ
ինքըղնքը սիրելէ . . . փառասիրութեամբ միայն
աղեկութիւն ընել գիտես :

Տարբ : Վայց ես բան մը ըսած չունիմ :

Խղճֆաւաք : Օրիս չես կրնար խաբել աղէկ ալ գի-
տես որ չեմ խաբելի . . . կը բաշխի կոր ու փախչի
կուգես, բայց հիմակ ճշմարիտ բարեգործութիւն
ներդ քննենք տեսնանք, տրտմեալները առանձ-
նութեան մէջ միմիկարեցիր, ու կարօտելոց օգնե-
ցիր . . .

Տարբ : Վայց ինչպէս կուգես որ այն կարօտելոց
սղորմութիւն ընեմ, ես ալ հարուստ մը չեմ,
գուցէ աղքատ խի :

Դէնէտօս երթալու համար . ուրտեղ բոլոր նա-
ւատորմիդը երկաթ ձգած էր :

— Վրապիղոնէն եկած վերջի շոգենաւով իմա-
ցուեցաւ թէ Վօլքա ըսուած տարափոխիկ հիւան-
դութիւնը Պարսկաստանու մէջ մանաւանդ ի
Թէհրան կոտորած կրնէ եղեր, և թէ Հահին զա-
ւակներէն մէկը նոյն ախտէն մեռեր է : Եւ այս
պտտածաւաւ Հահը իր պաշտօնատարներով մայ-
րաքաղաքը թող տալով քանի մը ժամ հեռու
գիւղ մը գացեր է :

Վրքայական հրովարտակաւ հետեւեալ փոխ-
խութիւնները եղան :

Վսեմափայլ Վարիմ էֆէնտին Վոստանդնուպօլոյ
մաքսատան ընդհանուր կառավարիչ անուանեցաւ
Թահիր պէյին տեղը, որուն հրաժարական խնդ-
րը ընդունուեցաւ : Վոստանդնուպօլոյ մաքսա-
տունը միշտ Ռարձրագոյն Վրան հաշուին համար
սխալ կառավարութի ինչպէս որ էր առաջուց :

Նատուլի համարակալ (տէֆթէրտար) Վթիֆ
պէյը՝ ծախուց վերատեսուչ (մարաֆ նազիրի)
անուանեցաւ փոխանակ հաճի Վթիմէֆէնտինին :
Վեհամիդ ժողովոյն անդամ Վիլիմ պէյը Վիւա-
լիսի կառավարիչ անուանեցաւ :

Սեծապատիւ Արամեան Գէորգ Վերային (որ
Լոյսիտոսի փոխարքային սեղանաւորն է) Նիշանի
էֆէնտին շնորհուեցաւ օգոստոսի 10-ին Սուլթանին
կողմանէ : Վեհամիդ Վիլիմ ամիրային եղբորը
յարգամեծար Վարապետ աղային արքունական
հրամանաւ իշխանութիւն տրուեցաւ որ իր ֆէսին
վրայ թագաւորական թուրա նշանը կրէ : Վիլի-
մ արձարապատիւ Սէհէմէտ Վիլի փաշային առա-
ջին թարգման խոսքով պէյին ալ Նիշանի էֆէնտին
շնորհուեցաւ :

— Յարգի աղայ Յուսէֆին Վսիկիւսան երկրագոր-

խղճֆաւաք : Վուս ալ աղքատ եմ կ'ըսես . էհ տե-
սէք ինչպէս աղքատի կերպարանք ունի : Կաքսուս
հանգէս, տօնախմբութիւն կամ թատրոն մը պի-
տի ըլլայ ըսեն նէ առաջդուն մէջտեղը կանցնիս,
ասոր աղքատութիւնդ արգելք չիդնար ըլլալ :
զուարճութեանդ համար ամեն հարկաւոր եղած
ները սնիս, ու միայն աղեկութիւն ընելու հա-
մարձամեն բանդ կը պակտի աղքատ կ'ըլլաս :

Տարբ : Վո՞յ յանդիմանութիւնները քիչ մը
ծանր են :

Խղճֆաւաք : Ղշմարտութիւնը քեզ կը դպչի, ես
համարձակ կը զուրցեմ քեզ ինչ որ քու բարեկամ
ներդ միտքերնէն կանցնեն . . . դուն փոխանակ
զիս տեսելու պէտք է որ զիս սիրես ու ինձ չնոր-
հակալ ըլլաս :

Տարբ : Վայց ինչպէս որ քեզ հարկաւոր որ փա-
ներով ալ կրնամ ցուցնել, քեզմէ աւելի դիւ-
րանաց ու քողոր խղճմտանքներ կը գտնուին . զ-
րոնք ոմանք ինչպէս ուղէն նէ անանկ կը գործածեն
ուղէն նէ խօսիլ կուտան, չուղէն նէ լուծել, ու
ժամանակով ալ անոր հետ կը հաշտուին . շուայլը
իր խղճմտանքը համոզել է որ ինքը առատաստն
է . աղահը, թէ խնայող, վատասիրաւ, թէ հեղա-
հոգի, մէկ խօսքով, խառնիչը ինքըղնքը քաղաքա-
գէտ, և յուզկահարը՝ դիւցազուն կը լսարծէ . . .
սխալալ և ատեցող մարդիկ մարդ կային տիրու-

ծութեան ժողովոյն անգամ անուանեցաւ կառա-
վարութեան հրամանաւր :

ԵՊԻԳՐԱՄ

Աղբասնդիւս, 6 օգոստոսի :

Ռարձրապատիւ Վարահիմ փաշան՝ գրել թէ տարի
մը Լւրոպա ճանապարհորդութիւն ընելէն ետք
անցած ամսու 27ին Վլենձէր ըսուած անգլիական
շոգեշարժ ֆուէկաթով հասաւ Ղշքսանդիւս .
ուրտեղ իր բարձր ատոիճանին վերաբերեալ պա-
տուով ընդունեցաւ : Վարահիմ պատուները և
եւրապացի երեւելի անձինք փութացան այցելու-
թեան երթալու Վորին Ռարձրութեանը որ խիստ
մարդասիրութեամբ և քաղցրութեամբ ընդա-
նեց զամէնքը, և փառաւոր հացկերոյթ մը ըրաւ
անոնց : Վարահիմ փաշան չորս օր Ղշքսանդիւս
մնալէն ետքը մեկնեցաւ անկէջ Վահիլի երթա-
լու . ուրտեղ իր ներկայութիւնը հարկաւոր էր
զանազան գործոց որոշմանը համար :

Խիստ մեծ պատրաստութիւններ կը լլան Ղշք-
սանդիւս մէջ արժանաւոր կերպիւ ընդունելու
համար Ղարձրապատիւ փոխարքայն որ ամսուս
10ին կամ 11ին կը պտուտուի :

— Նոր կատանէն եկած վեհջի լուրերը կը ծա-
նուցանեն, թէ Վօլքա ըսուած հիւանդութիւնը
մեծ կոտորած կրնէ եղեր ի Վաւրաշէ . ուրտեղ
եղած եւրոպացի բնակիչներէն 255 հոգի մահ
են իրէք օրուան մէջ այսինքն յաւնիսի ծին, ինչ
ծին . իսկ երկրացիներէն հարիւրաւորը մէկ տեղ
կը մեռնին եղեր :

— Նիցեալները ձայն մը տարածուեցաւ թէ Վ-
լէրայի դիպուածներ Ղշքսանդիւս մէջ ալ պտու-
հեր են . բայց ետքը առողջութեան ժողովին հիւ-
պատոններուն խրիւսած շրջաբերականները հա-
ղարտեցուցին հասարակութեան սիրտը :

Թեհէ վեր կը համարին զիրենք, ինչպէս որ իրենց
երեսնուն հանգարտութիւնը ու պալատ թիւն
ալ կը ցուցնէ, իբր թէ ոչ տրտմութիւն ինչ
սեւէ գիտեն, և ոչ խայթ խղճի . խոտովանէ ու
րեմն ու այրան ըսածներուս հաւ տալով միտքանէ
ինձ հետ, թէ խղճմտանքներէն տանին մէկը հո-
ղիւ թէ ճշմարիտ է :

Խղճֆաւաք : Ուրեմն դու ալ կուգես որ քու
ալ այնպէս ճշմարիտ չըլլայ և ուզած տանե՞ք
քեզի դէմ խօսի կամ լուէ . բայց բարեբաղդ հա-
մարէ զքեզ որ ես անանկներէն չեմ :

Տարբ : Վո՞նչ կ'ըլլար եթէ քիչ մը զիւրանաց
ըլլայիր :

Խղճֆաւաք : Վուս տակաւին այնպէս կը կարծես որ
խղճմտանքներ կան որ դիւրանաց են, ու ոմանք
իրենց ուղածնուն պէս կը խաղցնեն զան . իրաւ ես
ալ գիտեմ որ այդպէս կը ըսեն ու շատ մարդ ու
հաճելի է այդ արտայայտ կարգի խօսքը . փառնքի
մարդկանց օգնութեան յոյս մըն է այսպիսի խո-
քերը, բայց զուր խօսքեր են . քանզի զմէզ երբեք
չիդնար մէկը լսեցնել, անկարելի է որ խաղցնէ
ու մեր միտքը փոխեմք անոնց խօսքերէն մարդ-
րով . քու երջանիկ կարծածդ, որ խաղաղ հանգ
է կը լուս, աղէկ քննելու ըլլանէ ճակատին վրայ հո-
կառակը գրած կը գտնաս, կերպ կերպ հոգեւոր
երեսնուն դաւուկ գոյնը կառկածանքնին ու առան-

ուսանիք քաղաքիս թաղման սեւթոյր քողը (տրա մօրթիւէր) բռնած էին . որուն կըհէտեւէին 10 անձինք՝ իրենց ուսոյը վրայ վերցընելով հանդուցելոյն մարմինը , որ սակեկար ազնիւ սնտուկի մը մէջ գետեղուած էր : Իսկոր հիւարտոտուրանները իրենց դրօշակներն մինչեւ ի կէս սիւնին քաշած էին ի նշան սգոյ :

Երթան կը համարինք ծանուցանել , թէ ի պատիւ վսեմափայլ հազուցելոյն փառաւոր յուզարկաւորութիւն մը՝ իր մեռած տեղը Կորիցիա ըրեր են , և երկրորդ մեծահանդէս և բազմաձախ յուզարկաւորութիւն մըն ալ թրքստու մէջ ըրեր են , որուն յոյժ բազմութիւն անձինք հրաւիրուած են եղեր :

Հանգուցեալ վսեմափայլ Կուսուքեան Պետրոս Ամիրայն որ իր կենդանութեան ժամանակը անդադար խնամք կրտանէր մեր դպրատանց յառաջադիմութեանը և պայծառութեանը վրայ , ցանկալով ազգասիրաբար որ իր վախճանէն ետքն ալ անխնամ չմնան անոնք , բարեհաճեր է կուսկաւ թողուլ .

20,000 Լ. ստորից ֆիօրին միսրոպեան դպրատանը
10,000 " Սարգսեան դպրատանը ազգականց
10,000 " " հիւանդանոցին :

40,000 ընդամէնը քառասուն հազար ֆիօրին . այսինքն 440 հազար օսմանեան դրուուշ : Եւս Գումարը՝ իր կուսկին գործադիր Կարօեան մեծապատիւ Երբահամ աղային ձեռքը անշարժ ստուցուածք ծախու պիտի առնուի , կուսկադրին հրամանին համեմատ՝ և անոնց տարեկան եկամուտը իրենց տեղուանքը պիտի տրուի :

Ասոնցմէ ի զատ քանի մը անձանց մասնաւոր գումարներ ձգելու է կուսկաւ , թէ ասու և թէ ի թրքստ :

մէջ . որոնք անշուշտ կըպարտաւորին զգուշանալ քեզմէ , որպէսզի չըլլայ թէ իրենց պատուոյն վնաս մը հասցընեն և միանգամայն անոնց գերդատու նին խաղաղութիւնը վրդովես : Իայց ինչ որ սերմանեցիր զանիկա պիտի հնձես ի հարկէ , դու որ ուրիշին սորվեցուցիր խաբէլը , ուրիշն ալ զքեզ պիտի խաբէ . ասիկա բնական բան մըն է . . . :

Գարդ : Ո՛հ , ես ալ այդ բանին համար է որ հոգւոյս հանգստութիւնը բարորովին կորուսեր եմ . քանզի համեստութիւն , հնազանդութիւն աղքատեանց առ ծնողը , և ուսումնասիրութիւն , ասոնց մով միայն օրիորդները կարող պիտի ըլլան զմայելեցուցանել բարեկիրթ մարդու մը սիրտը . և ասոնք պիտի ըլլան կանանց միմիայն փառքը . իսկ առանց այս փառքոյ , ինչ երջանկութիւն կրնայ յուսացուիլ լծակիցէ մը . (եթէ հաւատարմութեամբ թէ ամուսնութեան մէջ երջանկութիւն կըգտնուի) :

Խղճմանս : Ո՛վ որ քեզիպէս իր խղճմոտներին խորհուրդ չհարցուցած գործքի մը ձեռք կըլարեն , անշուշտ հանգիստ կեանք չունենար աշխարհքիս մէջ , և երջանկութեան երեսը անգամ չկրնար տեսնել : Եւոր համար ես միշտ կըբարոյեմ մարդոց թէ , եթէ կուզեն ծերութեան ժամանակին երջանիկ օրեր անցունել , թող հաշտ ըլլան միշտ իմ հետ իրենց երիտասարդութեան ժամանակը :

Թարգմանեալ ի Գաղղիականէ :

Իզմիրու հայազգի ժողովուրդը , որ մինչև ցայսօր Կուսուքեան վսեմափայլ Պետրոս Ամիրայն , և անոր եղբոր Կալիպոսի վսեմափայլ Պողոս Պէյին՝ այսինքն իրենց մեծահամբաւ քաղաքաւիցոց հայրենասիրական խնամքով կըմխիթարուէին և կըպարծենային , հիմակ ալ , գոհութիւն Խոտուծոյ նոյն սրածանքը և մխիթարութիւնը բոլորովին չվերցուց անոնցմէ Վերին Կախախնա մութիւնը . քանզի Խոտուած երկար կեանք պարգեւեցէ անոնց ազգասէր ժառանգաց՝ մեծապատիւ Կուսուքեան Զոլսէփ Զէլէպին , (որ հանգուցելոյն քեռորդին է ,) և Կարօեան մեծայարգ Երբահամ աղային , (որ մօտ ազգականն է հանգուցելոյն) որոց բարեգութ խնամքը և ազգասիրական գութը , երկբայութիւն չունիմք , թէ անպակաս պիտի ըլլայ միշտ մեր դպրատանց և ազգ օգուտ միտքանութեանց վրայէն :

Վանի մը անգամ առ իմ ունեցանք յիշատակութիւն ընելու օրագրիս միջոցաւ Իզմիրու Մեսրոպեան դպրոցին նստիկին յառաջադէմ աշակերտաց վերջօր . որոնցմէ շատերը՝ ամէն մէկը մէկմէկ երեւելի և պատուաւոր սրաշունի մէջ են թէ քաղաքիս մէջ , և թէ օտար քաղքերէր . այսինքն Կոստանդնուպոլիս , Կալիպոս , Թրքստ , Երզնկա և Իգդր : Զիշեալ դպրոցին աշակերտներէն Մարկոսեան ազնուական աղայ Պետրոսն ալ շատ տեսնէ Վստանդնուպոլոյ կառավարիչ վսեմափայլ Հաֆիզ փաշային Թարգման կարգեցաւ : Ուստի յօժարամիտ սրտիւ կըփութամք յիշեալ մեր քաղաքակից ազնիւ երիտասարդին բարեհախանձ եղանակը և ուսումնասիրութիւնը գովութեամբ յիշատակելու . քանզի ինչպէս որ կըլտմք խիստ արժանաւորութեամբ և խաչեմութեամբ ի դործ կըդնէ եղեր իր սրաշունը :

Այն մխիթարութեամբ խնայանք որ Եբհուսարու դպրատունը սկսեր են շինելու , թէպէտ և մինչև ցայսօր ընդ ամէնը միայն 2000 դուուուշ ժողովուած է : Եւսու ամենայնիւ յուսմք թէ ողորմութեամբն Խոտուծոյ և ազգասէր անձանց քիչ կամ շատ օգնութեամբը նմանապէս Եբհուսարու հասարակութեան նպատիւքը օր յառաջ կըշինուի յիշեալ դպրատունը , որուն վրայօք ինչպէս կըլտմք ազգասիրաբար հոգ կրտանի յարգամեծար և ուսումնասէր Մանուկ աղան , ուստի շնորհը գովութեան և քաջաբերութեան արժանի է այսպիսի ազգասիրական ընթացք մը :

Իզմիր օրագրին 27-երորդ թերթին մէջ յուլիսի 13 թուով հետեւեալ յօդուածը կըկարդամք վսեմափայլ ազգասէր Երեսէս սրբազնասուրբ Կաթողիկոսին օծնախմբութեան հանդէսին վրայօք : Եւ 15 յունիսի մեծահանդէս շքեղաւորութեամբ կատարեցաւ Ղլմիածին հանդէս օծնի սրբազնագործ հայրապետի մերոյ Երպետափառ Կաթողիկոսի ամենայն հայոց Երեսէսի , զինի գիշերու պաշտամանն խմբեցան ի բարեմաղթութիւն և ի շնորհաւորութիւն առ հասարակ եկեղեցականք և աշխարհականք հանդերձ բողոքութիւն աստիճանաւորօք ի սրահ սալայատակ պարտաւնն Սրբազնագոյն Հայրապետն բազմեալ կայր ի գահոյս ի մեծի ապրկեպատ ամուսնային դահլճի , իսկ եկեղեցականք և աշխարհականք զառաջեալ դահլճին ի սրահի շուրջ զշատրվանաւն պարաւաւ ալ կային ,

ուր յառաջ մատուցեալ Մակար արեղայ տէր Պետրոսեան աւագ դասաւորն հայկաբանութեան և քրիստոնէական վարդապետութեան հոգեւոր դպրոցին սրբոյ Զմիածնի՝ ստաց զգեղեցիկ ներբող ըստ աւուրն պատշաճի : Օկնի կատարման մաղթանացն վտան կենաց եպիսկոպոսապետին մենեցուն թոյլատրեցաւ մատչիլ ի համբոյր սրբազան Ըջ նորին և յաւարտ պատարագին արարած մեծ ընդունելութիւն ի վեհարանի , յերկրորդ սեղանատունն և արտաքոյ ընդ ամենայն իբր 1400 անձանց , իսկ ի գիշերին ճրագալոյց մեծ ըստ սովորութեան Եւրոպացոյց :

Իգարիայէն եկած նամակները կըծանուցանեն թէ յիշեալ երկրին զանազան կողմերը օգոստոսի 2ին սատակ երկրաշարժութիւն պատահելով , բուսական վնաս պատճառեցէ քանի մը քաղաքացի որոց թիւն են Դիօրէնցա , Լիօրնո , Իլգա , Օռլիանո , Սիբարպէլա և այլն . ուր տեղուանքը զանազան վնասներէն ի դոտ , շատ անձինք ալ վրէժուածներուն տակը մնալով մեռեր են , և ուրիշներն ալ սատակ վիրաւորուեր են :

Դերիանուպոլէն օգոստոսի 16 թուով կըգրեն թէ նոյն ամսու 12 ին գիշերը ահապին հրկիւղութիւն մը պատահելով յիշեալ քաղքին հրկիւղ զը , դրեթէ 12 ժամ տեւեր է , հրոյ ճարակ ընելով մեծ և պղտիկ 600 տունի շտի , 110 խանութ , 40 գինեւուն , 6 սինակոկա , 10 փարձատուն և 13 ձուակերի շտեմարաններ , որոնք լեցուն էին զանազան ապրանքով . կըհաստատեն թէ այս հրդեհն պատճառած վնասը 18 միլիոն դուուուշ կըհասնի : Իարձրապատիւ Կալիպոսի փոխարքային Թարգման յարգամեծար զմեռնացի Սիմաէ ֆէնալին իր նորապսակ լծակիցովը երէկ տուտու հաստ մեր քաղաքը Կոստանդնուպոլիսէն գալով : Զիշեալ պաշտօնատարը 10-15 օր Իզմիր մնալով պիտի մեկնի սակեց Գլքսանդրիա երթալու համար :

Ամսու 13ին Գաղղիայ նաւատորմիկին մէկ մաղ երրորդ ծովապետ մօսիւ Վիւրէնին հրամանատարութեամբը հասաւ մեր նաւահանգիստը :

Կոստանդնուպոլիսէն կըգրեն , թէ արքայական հրովարտիւալ Կաթաթայի մաքսատան նախարար վերատեսուց Սահմուտ էֆէնալին Վիտու կըլլի տեղապահ կառավարիչ (գալմագամ) անուանելու :

Եւրոպայի Գլքսանդրիայի Լիւս Լիւսի օրին գրին երրորդ թերթին մէջ օգոստոսի 9 թուով կըկարդամք :

Մեծիկէօր Դիւանէ լրտթուղթը հրամանագիր մը կըհրատարակէ , որով հաճութիւն կուտայ իմաստ դրութեանը ի փարզհօռովէ տկան հայոց դպրոց մը , որուն անունը պիտի ըլլայ Հայոց Գաղղիայի Մարաթի : Եւս դպրոցին հիմնադրութիւնը Վիտուիկա մխիթարեան վանքին հոգատարութեանը և ծախիւքը(1) պիտի ըլլայ : Եւս դպրոցը Գաղղիայ կառավարութեան մասնաւոր պաշտպանութեանը տակ է :

(1) Երթան կըհամարինք ծանուցանել հասարակութեանը , թէ յիշեալ օրագրը շատ սխալ տեղեկութիւն կուտայ ըսելով թէ Մարաթեան դպրոցը Վիտուիկի մխիթարեան վանքին ծախիւք պիտի կառավարուի . քանզի յայտնի է ամէնու թէ հանգուցեալ վսեմափայլ աղայ Ստանէն Մարաթեան մէկ միլիոն ֆիօրին լրտթային գրեթէ 11 միլիոն դուուուշ կուտուած ձգած է , հայազգի ազգ քառ մանկանց դպրոց մը հաստատելու համար :

Ի ՏԳԱՐԱՆԻ ԱՐԴԱՆԱԽՈՅ ԱՐԱՐՍ ՏԵՆԱ